

ALT EMPORDÀ

Periòdic setmanal nacionalista

adherit a la «Lliga Regionalista»

Any I N.º 1

Figueres, 15 de Febrer de 1917

Preu 5 cèntims

EN COMENÇAR:

Tothom sab prou bé qui som, com pensem, ço que anhelem els que avui llencem a la palestra aquest nou periòdic, per a que ens entretinguem amb declaracions prèvies, amb llargues disertacions doctrinals.

El nom que encapsala aquesta fulla volandera, diu prou bé nostre afecte a la contrada empordanesa, terra estimada per ser «nostra» i per ser, com digué el Poeta, «mare de gent valenta i franca, hostal del treball i sa alegria, capsal de la Pàtria, mirall de Catalunya...»

El fet d'ésser la gloriosa llengua catalana el nostre «únic» mitjà de expressió, vol dir com nosaltres per damunt totes les coses humanes hi posem Catalunya, per la qual venim a propugnar, sentint la patriòtica fretura d'aportar nostre gra de sorra a l'obra de reivindicar-la rica i plena.

Som també, hem de remarcar-ho, adictes fidels, soldats disciplinats de les llegendes benemèrites de la «Lliga Regionalista», a la qual ens

sentim i som adherits per son credo eminentment nacionalista, i per ser la entitat política cabdal qui ha sapigut tornar eficients les correntes patriòtiques dins les Corporacions de Catalunya, i ha estat i és espill de futures regeneracions per les dissortades terres ibèriques qui són vexades per l'Estat Espanyol.

Amb aitals conviccions ens inspirarem a tota hora, car són causa i condició de la nostra existència.

Per elles lluitarem amb civisme, amb dignitat, amb ironia; que ja mai volem que nostres plomes i nostres gestes siguin indignes i impròpies dels ideals excelso que defendem...

A amics i adversaris, Deu-vosguard!

Ja sabeu qui som. Penseu que el programa de nostra actuació pot sintetitzar-se amb aquestes paraules: PER CATALUNYA I PER A CATALUNYA.

La Redacció.

Renovació

Per primera vegada llencem avui la nostra fulla de combat, i és ben estesa com una senyera guidora. Un partit, una gran força d'opinió és despertada, i, com si ja sentís al seu damunt la responsabilitat dels ideals que ve a propagar, demana plaça en la pública palestra, i un lloc en la cívica lluita que s'anuncia.

Llencem una fulla al bell mig de la ventada que sotsmou als pobles que, com el nostre, es guien sempre per la noblesa dels ideals que els obren el pas, i aquesta fulla és com el ressó assegurat dels mateixos ideals que percudeixen ben endins de l'ànima.

No és nova la nostra veu. Tothom qui la senti endevinarà en les seves caïences la mateixa emoció, el mateix sentiment que mantés vegades ha descobert en la pròpia essència del seu ésser, i s'acompanyarà de la seva melodia. No és un atac; és una glorificació: és la paraula serena i asserenada per la noblesa i fortitud de l'idealitat que la dicta.

Arreu de la terra catalana s'hi fa sentir un mateix anhel, una parella aspiració que cristallitza en l'obra de la «Lliga Regionalista», l'entitat cabdal del nostre nacionalisme. I heu's aquí la nostra tasca: portar una renovació dins l'estancament de la política d'aquesta encontrada; impulsar les aigües adormides de les rierades ves-

sants, fent que amb remors de cascata s'estimbin eixordadores, deixant del seu pas la terra amarada per a que hi fructifiqui la llevor de les esplèndides florides.

En la primera lluita que ve a obrir-se al davant nostre no hem defugit de pendre-hi part. Enlairant l'honrada bandera del nostre amor a l'Empordà i a Catalunya, hem cercat uns noms de regonegudíssim valer personal—que ja és promesa de la seva actuació col·lectiva—per a que ells encarnessin, com una síntesi, tots els anhels i aspiracions que ens empenyen en la ruta estesa envers la perfecció que somniem.

No tenen les eleccions de diputats provincials aquell nervosisme, aquella agitació que domina en les eleccions legislatives de caràcter general. Però no per aixó deixen d'ésser menys trascendents, i més encara a Catalunya on en cada elecció d'aquesta mena hi és jugada la tasca futura de la Mancomunitat Catalana, ja que pels diputats provincials aquesta és integre i dirigit. I cal que tothom se'n tingui en absolut de la seva importància.

Donem dos noms en aquestes eleccions: un de titular i un de suplent. Els dos són penyorats d'una mançada promesa. Les llegendes de la política, en aquestes eleccions, han de servir el caràcter de representació, de les energies, de la voluntat, de les aspiracions del nostre nacionalisme. No podem pensar que un vot barrejat i desordenat és una completa negació de tota acció política.

neguits que són l'essència dels desitjos renovadors d'un poble qualsevulla: és una voluntat morta entremig les ànsies ennoblides d'una reviscoda fortalesa.

Nosaltres hem posat la nostra confiança en els noms de

En Paulí Geli Maymí

En Josep Salleras Pla

que hem escampat com una elevació de les aspiracions nostres.

Tots els que sabeu entendre en les nostres paraules la sinceritat que hi traspua, volgueu tenir com a honor l'haver contribuït a fer més esplèndida la victòria.

No hem llençat els noms a la palestra sols com una roja bandera de combat que ofega tots els idealismes. Posem el nostre esforç i el resultat de la lluita al millor servei de la bona causa que venim a representar, i que duu com a orientació ben assenyalada la tasca gloriosa que veiem cristallitzar en el total desenrotllament de la Mancomunitat Catalana.

La gran obra de la Mancomunitat

Constitució de la Mancomunitat

L'Assamblea: Està composta per tots els Diputats provincials de les quatre províncies catalanes, elegits per sufragi universal, per a constituir les Diputacions provincials.

El Consell Permanent ve a ésser l'òrgue executiu.

Formen el Consell Permanent, el President de l'Assamblea de la Mancomunitat i vuit Consellers.

En la forma estatutaria d'elecció de Consellers són cercades dues finalitats: a) Que hi hagi representants de totes i cada una de les províncies catalanes; b) Que hi hagi una important representació de les forces de minoria de l'Assamblea.

Per a aconseguir aquests resultats disposa l'Estatut (article 4) que cada diputat no més podrà votar cinc noms i que serà elegit en primer terme el diputat de cada província que hagi obtingut més vots en relació amb els altres diputats de cada província i després indistintament el diputat o diputats que hagin obtingut major votació.

La majoria de la Mancomunitat porta, doncs, al Consell Permanent cinc representants, a més del President, i la minoria, n'ha portat tres. Aquesta intervenció de les minories en les tasques d'un organisme executiu, de govern, com es el Consell permanent, és una accentuació extraordinària, ben desacostumada, del principi democràtic, que el clàssic en aquest punt és que les minories tinguin representació en els organismes deliberants, però que els organismes de govern estiguin exclusivament en mans de la majoria, ja sigui formada aquesta per un partit, ja per una coalició de partits.

El President i els Consellers són elegits

per quatre anys. Queda entès que si el President o algun dels consellers deixa de ser Diputat provincial dins del període dels quatre anys, cessa també en aquells càrrecs.

Segons al mateix article quart de l'Estatut, el Consell podrà ajuntar-se temporalment, sigui per posar-les al davant dels principals serveis tècnics, sigui per constituir juntes i comissions assessores, persones de senyalada competència siguin o no membres de l'Assamblea.

El President apart d'aquelles prerrogatives naturals de representació i execució té els seus actes limitats pels acords del Consell i de l'Assamblea. Les facultats pròpies són insignificants, ni arribant ni de molt a les que té un Alcalde en relació amb l'Ajuntament. Qualitativament venen a ser les mateixes dels presidents de Diputació, que són el mínim poder presidencial que mai hi ha hagut.

Composició actual del Consell i de l'Assamblea.—En constituir-se la Mancomunitat, va ésser elegit president el Sr. Prat de la Riba, que va obtenir la quasi unanimitat dels vots de l'Assamblea (regionalistes, conservadors, jaumins, liberals, reformistes i republicans de diversos matjos). No més deixaren de votar-lo, tres diputats radicals, que van votar en blanc.

Filiació dels membres del primer Consell.—Els nou individus del Consell, comptant el President, es distribueixen per classificació política, de la següent manera:

Tres republicans: Srs. Josep Mestre (Tarragona), Alfred Pereña (Lleida) i Martí Inglés (Girona).

Dos regionalistes: Srs. Enric Prat de la Riba (Barcelona) i Agustí Riera (Girona).

Dos liberals: Srs. Josep Maria España (Lleida) i Anselm Guasch (Tarragona).

Un conservador: Sr. En Francesc Bartrina (Barcelona).

Un Jaumí: Sr. En Lluís Argemí (Barcelona).

Atribució.—Els càrrecs del Consell són retribuïts. Així ho disposa l'Estatut i així ho acordà amb vot unànim l'Assamblea. Al discutir-se aquest punt, l'aleshores representant dels radicals a la Mancomunitat, senyor Valentí i Camp, va mostrar-se partidari de retribuir aquests càrrecs per respondre a un principi democràtic.

La retribució dels membres del Consell, deixant de banda les despeses d'hotel i de viatge dels Consellers residents fóra de Barcelona, és d'una dieta de quaranta pessetes per sessió i dia. Se celebren dues sessions setmanals, amb excepció del mes d'Agost; per tant, el màxim percebut pel Conseller que hagi pogut assistir amb més continuïtat a les sessions, ascendeix a 3700 ptes. De manera que més que retribució és una modesta indemnització.

El president percebeix ademés per gastos de representació, 12.000 pessetes anyals.

Així és tot, i lo demés que s'ha dit, l'agenda per calificar-ho suauement.

En quant el President aquesta llegenda, és va basar en el fet circumstancial de ser President de la Mancomunitat, el President de la Diputació de Barcelona, i sumar per tant, a la quantitat abans esmentada els gastos de representació d'aquest càrrec, que són 5.000 pessetes, i les dietes que la llei de Reclutament de l'exèrcit adjudica al President de la Comissió Mixta, les quals a Barcelona no passen de 1.200 pessetes a l'any de màxim nombre de sessions.

Però fins partint d'aquesta acumulació compari's la retribució resultant de la suma de les retribucions dels tres càrrecs, amb la usual i ordinària per un sol càrrec de les primeres autoritats de l'Estat a Catalunya: per exemple, el capità general, que té 25.000 pessetes de sou, casa i servei; l'arquebisbe de Tarragona, 32.500 i casa; el Governador de Barcelona, 20.000 de sou,

10.000 de representació a casa. El President de l'Audiència, 15.000 pessetes de

sou i casa, i gastos de representació incluits en la consignació per material.

Un aspecte de la lluita

Les properes eleccions suggereixen una pila de comentaris. Molts i variats són els aspectes que elles oferiran.

Es tan gran el trasbals del món en aquests moments, tan viva la esgarri-fança de la tragedia espantosa que assola l'Europa, ens commou tan a tots, que tota altra cosa ens sembla banal i ben insignificant. Veus-aquí, però, que també en el pla en que ens situa la Gran Guerra podem discórrer sobre els deures que ella imposa a tot ciutadà conscient.

L'interès col·lectiu ens obliga avui a minvar fins a no fer-la obiradora des d'enllà les fronteres, la campanya contra uns governs que a totes llums han deixat de complir els seus més elementals deures. Abans que tot i per damunt de tot cal que nostra neutralitat sia conservada sense que la dignitat col·lectiva en rebí ferida. Perxó en els moments enguinosos que passem, ben poques són les armes que tenen els ciutadans,—qui abans posen l'interès col·lectiu al partidista—per manifestar la llur opinió, contra els govors que davant l'estranger representen l'Estat i per tant els interessos morals i materials de tota la col·lectivitat.

Campanyes massa intenses d'opinió, des de la tribuna parlamentaria, des de la premsa, des del meeting, no poden fer-se, car podrien situar al Govern davant l'estranger en posició d'inferioritat tan manifesta que és possible sobrevinguessin resultats funestos per a tota la col·lectivitat, que cal i és interès de tots impedir.

Peró, cal tenir present que la propera lluita electoral sembla feta aposta per a que tot ciutadà conscient de sos deures pugui manifestar ben quietament i lliure la llur opinió, sense que d'ella, per contraria que sigui als governs que ens desgovernen, ne pugui sobrevénir el més lleu perjudici a la col·lectivitat. Fins dins el caràcter administratiu i localista que tenen sempre unes eleccions

provincials hi ha la gran ventatja de poguer manifestar-se l'opinió lliurement contra els governs, sense que el seu prestigi minvi davant els estranys.

Aquí teniu un aspecte, i ben interessant per cert, ciutadans de l'Alt Empordà, de la propera lluita electoral; en ella podreu expressar amb tota llibertat i sinceritat, en moments d'angoixa, la nostra opinió, podreu retre homenatge als eximis diputats nacionalistes que tan brillant campanya han fet en el Parlament d'Espanya per fer triomfar el criteri de Catalunya definit des dels començos de la guerra per l'Assamblea de les societats econòmiques que reuni el Consell de la Mancomunitat, podreu una volta més enfortir aquest organisme representatiu de tota la terra catalana que, tot just nat, ja sembla en plena maduresa, tan i tan important és el que fa, en tots els ordres. Belles mostres de sa activitat tenim ja en nostre bell Empordà!

En les grans crisis de l'humanitat és quan els pobles se fan dignes d'ésser lliures, de fer oír la seva diversa veu en el concert dels pobles civilitzats. Avui estem en un replà de l'història passat el qual retornarà l'ascensió per uns moments detinguda. Cal que ens preparem; cal estar amatents a la nova embranzida, car els descuidats, els distrets, cauran tal volta per no aixecar-se més.

Tothom, doncs, a complir son deure de ciutadà, a manifestar ben clarament i amb tota llibertat la llur opinió, amb un acte ben senzill, amb un esforç ben petit, dipositant una candidatura a la urna, i amb la suma d'elles fareu els vostres veritables representants que tindran tanta més força com major siga aquella suma, i en els moments de perill que poden venir sentirán tot el pes de la seva responsabilitat i seran dignes de la confiança que els haureu donat.

K.

FANTASIA...

Empordà. Nacionalisme. Lliga. Vetaquí una trilogia de noms, d'idees i sentiments, que enclou tot un poema de dolços records, despertant en l'esperit falagueres esperances.

Empordà: de primer, bregol de la civilització grega, deixant a Catalunya verdaderes petjades d'una cultura primitiva, però d'un classicisme pur i sense màcula; després (més tard, en els temps mig-evuls) de la democràcia catalana, quan el poble discutia i es donava les lleis municipals al mig de la plaça; sempre, terra de llibertat, que té ben guanyada i que no vol perdre, afanyosa de nous avenços en les lluites modernes de la política.

El Nacionalisme: nova teoria, carn de la nostra carn, sang de la nostra sang, no viscuda encara prou intensament en terres empordaneses, adormides dolçament en braços del Federalisme; apostolat a seguir per encàrrec especial d'En Pi i Margall en tots els escrits polítics dels seus darrers temps, endregats als correligionaris de Catalunya; única salvació de les terres hispàniques, si federades germanivolament en patriòtica abraçada volen constituir un Estat fort i potent, que enriqueixi les regions i es

faci respectar pels demés pobles en els dies de prova que vindran.

La Lliga: bandera de lluita i de victòria pels veterans del Catalanisme, espill de civilitat i coratge pels joves, escola de moralitat política per a tots els catalans que es sentin amb forces i vocació per a intervindre en la regeneració de tots els vells organismes burocràtics de la nostra terra; penó de revolta pacífica, des del Parlament espanyol a la més modesta corporació oficial, on tinguem intervenció, fins a aconseguir que hi regni per a sempre la Raó, la Veritat i la Justícia.

Amb aquests bells sentiments al mig del cor, i el cor als llavis, hem de fer una crida als figuerencs i a tots els empordanesos de bona voluntat per a que ens ajudin en la lluita al voltant de la bandera que avui aixequem.

Vinguen les vostres mans mans, fem la rodona, i dancem: dancem la nostra sardana, sense veure de qui sia la mà que estremyem, bo i recordant les estrofes virils d'En Maragall, el poeta de l'Art i de la Patria, el qui millor ha cantat les belleses del nostre bell Empordà.

J. M. GAY

Hem de vencer

Hem de vencer! Aquesta és la primera sensació i la reflexió que ens suggereix la lluita que comença.

Es la primera sensació, perquè des de fa alguns dies se sent ja un ambient de simpatia arreu, es descobreix una esperança i una confiança generals de que la nostra afirmació catalana se veurà premiada per un brillant triomf.

La sensació de que hem de vencer es nota en certa desorientació de les altres comunitats polítiques, desorientació que ens demostra la força i la bondat de lo que perseguim, que és, no en dubteu, lo que desitjen la majoria dels empordanesos, lo que volen la majoria dels catalans.

La sensació de que hem de vencer la hem trobada igualment en la ignoscença notícia, feta córrer per un pietós contrari, de que els nostres candidats volien desistir d'anar a la lluita; els coneixen molt poc els qui tal cosa intentaren fer creure, i sàpiguen els qui, no coneixent-los prou, haurien pogut tenir un moment de dubte, que mai han pensat deixar lo que havien emprés i que ara, amb més dalit que abans, arribarem fins al final amb fé, activitat i voluntat.

Que hem de vencer és també la primera reflexió, perquè de totes les banderes que flamejarán en les properes eleccions no n'hi ha cap altra que pugui ésser tant respectada, tant victorejada pels catalans, com ha d'ésser la nostra que els abriga a tots, sense distinció de matisos, ja que sols demana amor a Catalunya.

La reflexió de que hem de vencer se la fa tothom, amics i contraris, perquè tots els bons catalans desitjen el desvetllament i el progrés de Catalunya, i nosaltres ens proposem aixó, i les nostres intencions venen avalorades per l'obra positiva que s'ha començat a fer i de la que els altres polítcs s'han cuidat pocs; obra positiva que continuarem ampliant-la i perfeccionant-la tot lo possible.

Hem de vencer perquè així ho veu tota la gent, i a aquesta, si pertany a camps contraris, li trontollarán tradicionals disciplines i sense abdicar de idees que sempre li foren preuades, que sempre els guiaren en la seva actuació política, veurá lo essencial de la vida de tots els ciutadans i no voldrá deixar d'ajudar-nos, de fer que ens ajudin el major nombre d'empordanesos. No voldrá tenir damunt la consciència el que perdurin homes i sistemes que no han sapigut o volgut treballar per a la seva terra, a homes que per a servir l'idea abstracta han oblidat el sentiment i la vida, a homes que per a obeir a altres homes han anat contra la terra catalana.

VOTEU I PROPAGUEU els noms de

En Paulí Geli i Maymí,

de Vilamacolum,

En Josep Salleras i Pla,

de Figueres.

El seu valer personal és ja una penya de la seva actuació corporativa.

L'ELECCIÓ

Des de temps fa que s'és acomplida la perfecta organització de la «Lliga Regionalista» en la nostra comarca, i ja és aquesta fortíssima, per haver-hi estat respost amb entusiasme a la crida que ferem a tots els empordanesos. Avui ja comptem amb l'adhesió i cooperació de valiosos elements de la totalitat dels pobles dels dos districtes electorals que comprén l'organització. Ens encoratja el veure que es posan tant al centre nostre, allargant-nos les mans, les més significades persones, els més honorables fills d'aquesta terra.

No és, doncs, estrany que al sentir les manifestacions dels ciutadans de aquesta terra que vol viure, d'aquest troç de Catalunya que ansia el progrés, i es va donant compte, obrint els ulls a la realitat de les coses, de l'obra constructiva que realitza la força política que venim a representar, penséssim nosaltres fer valdre aquest esclat d'entusiasme al presentar candidatura en la vinenta lluita que es prepara.

Cada dia es reben felicitacions de arreu per l'acert en triar els homes que han d'ostentar la nostra representació en les diverses corporacions.

Primer tenim compte en preocupar-nos de la seva fermesa política, de la seva catalanitat, dels seus sentiments i amors a la terra catalana: i, després, de les llurs qualitats personals que puguin traduir-se en activitat i treball única i especialment en bé dels districtes que tenen l'honor de confiar-los-hi la seva representació.

Es necessari triomfar, i per aixó hem de fer estendre la nostra actuació enfront la de tots els partits plegats, de tots aquells partits avui ja desacreditats i plens de pecats imperdonables, ja per hipòcrites desercions i llurs complicitats, o bé a aquells altres que prenen els vots al poble per a fer-los servir solament en profit propi.

Fins avui la casi totalitat de representants que han vingut a demanar-nos els vots, la seva nula actuació ha fet que no en fossin dignes.

Abans de votar, mediteu. Mireu quin és el partit que més treballa en les Corts d'Espanya, en la Mancomunitat i en les Diputacions en favor de tots.

I voteu conscientment.

Un vot és una voluntat; i quan aquesta és vinculada a l'interès col·lectiu de tot un poble és aleshores que el vot, en la seva més enlairada significació, pren la valor d'una arma de bon govern.

NOTICIARI

—Si en tot començament hi ha d'ésser donat gairebé sempre un marge d'imperfecció, més ha d'ésser concedit avui a ALT EMPORDÀ que surt a la palestra quasi sense preparació de cap mena.

Entrava ja en els nostres propòsits el publicar un periòdic portant-veu nostre, i a tal efecte procuràvem anar lligant caps per a que, vinguda l'hora, poguéssim eixir a la llum impetuosa i ferma.

Peró les circumstancies de la lluita electoral que s'apropa han fet que es creiés necessaria la nostra immediata sortida, i per aixó llencem avui al carrer la primera fulla, com una avençada de les altres que han de seguir.

Perdoneu-ne les imperfeccions i excuseu-les amb la vostra simpatia.

**

Als amics tots que hem de veure al nostre costat, una franca encaixada que sia el fermall de la nostra unió; i unes paraules de consideració i respecte per als que han d'ésser adversaris nostres.

—La nostra ciutat també vol contribuir a la formació del «Llibre d'Honor» que Catalunya oferirà als Diputats i Senadors de la «Lliga Regionalista», com a gentilíssim homenatge per la seva actuació parlamentaria.

Els nostres amics que vulguin posar la seva firma en l'Album, trobarán fulles a la seva disposició en els següents llocs de la nostra ciutat:

«Centre Catalanista».

«La Veü de l'Empordà».

Fills de J. Massot.

Fills de J. Llonch i Pous.

Tots els companys i amics de fora ciutat que vulguin recullir firmes entre les seves amistats dels respectius pobles, poden passar a casa dels Srs. Llonch on se'ls entregarán les fulles que creguin necessaries.

Fem tots que l'Empordà ocupi un bon lloc en l'homenatge.

Tip. de «La Veü de l'Empordà».